

Harry Perridon

BESTÄMDHET I DE NORDISKA SPRÅKEN i dialektgeografiskt perspektiv

0. Inledning

Betraktar man bestämdhetssystemen i de olika skandinaviska språken kan man knappast undgå att förvåna sig över de stora skillnader som finns mellan dessa system, och över den rikedom av former som dessa uppvisar. Det verkar som om varje språk, varje dialekt på ett fullständigt godtyckligt sätt tagit för sig av ett smörgåsbord av möjligheter, och skapat var sitt eget system. Låt mig ge några exempel. En rikssvensk fras som *det röda huset* med både fristående artikel (*det*) och adjektiv- (*-a*) och substantivsuffix (*-et*) heter på danska *det røde hus* med fristående artikel och adjektivsuffix, men utan substantivsuffix, på västjyska *de rød hus* med fristående artikel men utan några suffix, och på nordsvenska *röhuse* med bestämd form av en sammansättning, men utan artikel. *Ditt röda hus* med poss(essivpronomenet) *ditt* framför ett nomen i naken form svarar mot norskans *det røde huset ditt* med efterställt poss., fristående artikel och adj. och subst. suffix, och fornisländskans *þitt hitt stóra hús(it)* med både poss. och fristående artikel framför ett nomen i naken eller bestämd form.

Finns det någon enhet bakom denna mångfald? Finns det gemensamma drag som gör det möjligt att tala om ett *nordgermanskt* artikelsystem som skiljer sig som sådant från de väst- och östgermanska systemen? I det nedanstående skall jag försöka visa att det finns åtminstone ett drag som är gemensamt för alla nordgermanska dialekter, och som inte finns i de övriga germanska språken, nämligen särbehandlingen av det enkla substantivet (dvs ett substantiv utan några som helst bestämmingar).

1. En modell av den skandinaviska nominalfrasen

I sin *Elementær Dansk Grammatik* (s. 220) urskiljer Diderichsen följande positioner, eller 'fält', inom den danska nominalfrasen (*Genstandshelhed*): (1) Bestemmerfelt (2) Beskriverfelt (3) Kernefelt (4) Adverbialfelt och (5) Tungtledsfelt. I 'Bestemmerfeltet' står adjektiviska pronomen, artiklar, räkneord och genitiver, och i 'Beskriverfeltet' adjektiv och adjektivfraser. 'Kernefeltet' är det fält där man hittar nominalfrasens huvudord, i vanliga fall ett substantiv. Efter substantivet kommer 'Adverbialfeltet' som är platsen för prepositionsfraser och adverb, och slutligen 'Tungtledsfeltet', där tunga element såsom bisatser och appositioner får sin plats.

I Perridon (1988 & 1989:181-201) har jag argumenterat för att det inte finns två, utan tre prenominala fält i den svenska (och danska) nominalfrasen. Mellan bestämningsfältet och beskrivningsfältet antar jag att det finns ytterligare ett fält, *kvantifikationsfältet*. I detta fält finner man inte bara de bestämda räkneorden (grundtal som *två, tusen*) utan också de obestämda, som *många, någon, varje, ingen, somliga, åtskilliga* osv, och den s.k. obestämda artikeln *en*. Bestämningsfältet är reserverat för ord och fraser som gör nominalfrasen bestämd. Det finns alltså inga obestämda determinerare. Jag urskiljer tre klasser av determinerare:

a. utpekande (eller demonstrativa) den (+ den här/ den där); denna, vilken (som relativpronomen)¹

¹Som relativpronomen är (*h*)*vilken* en determinerare, vilket framgår av det faktum att ett följande adjektiv har bestämd form, t.ex. *en ustandselig strømmende Avis-Smiger - hvilken evige Ros hun søber i sig* (Drachman 1890 *Forskrevet I*). Det 'exklamativa' (*h*)*vilken*, däremot, är inte något bestämningsord, utan snarare ett 'gradsadjektiv', som tillhör samma klass av adj. som t.ex. sv. *sådan, da slik*). Ett följande adjektiv har därför obestämd form: *Aa, hvilken vidunderlig skøn Dag!* (Gustav Wied). Det interrogativa (*h*)*vilken* följs oftast av ett adjektiv i obestämd form: *hvilken ung mand mener du?* Källström (1993:105n) har undersökt svenska riksdagsprotokoll och funnit att "*vilken/vilket* i dessa aldrig samförekommer med bestämt adjektiv eller annan bestämdhetsmarkör". Men han konstaterar på samma ställe att det råder stor osäkerhet bland svenska språkbrukare på den punkten. I hans materialsamling förekommer t.ex. en fras som *vilket svenska språk?* (se också Hansen 1967, 2:360 och 374-5.)

- b. förbindande** (eller *genitiviska*) 1. poss.pron.: *min/ din* osv
 2. genitivfraser bildade med partikeln *s*
- c. identifierande** ursprungl. svaga adjektiv: *samma; nästa; följande; ovannämnda; bifogade* osv

Eftersom en nominalfras med en determinerare i bestämningsfältet är bestämd (definit) har ett adjektiv i en sådan nominalfras i svenskan alltid svag (eller bestämd) form, t.ex. *denna/ din/ din brors/ samma gröna bil*. Därmed blir det ganska lätt att fastställa om ett ord eller uttryck är (eller kan fungera som) en determinerare: endast om ett följande adjektiv har bestämd form har vi att göra med en determinerare eller ett determinerande uttryck. I motsats till vad som brukar antas i litteraturen är ord som *varje* och *all* inga determinerare, utan räkneord, och är de fraser som de tillhör inte bestämda, utan obestämda.

Både Diderichsens ursprungliga modell och min reviderade version av den är till en viss grad rekursiva. I kärnfältet av en nominalfras kan det stå en annan, mindre nominalfras med både bestämmande och beskrivande led, som i följande exempel (ur Vilhelm Mobergs *Min svenska historia 2*, s. 76) *ett öde och ödsligt skogarnas igenvuxna rike*. I fältschemat:

Bestämning	Kvant.	Beskrivning	Kärna
1.	<i>ett</i>	<i>öde och ödsligt</i>	<i>skogarnas igenvuxna rike</i>
2.	<i>skogarnas</i>	<i>igenvuxna</i>	<i>rike</i>

Här står en definit nominalfras (*skogarnas igenvuxna rike*) i kärnfältet av en större, indefinit, NP. Adjektivet *igenvuxna*, som står i beskrivningsfältet av den bestämda nominalfrasen *skogarnas igenvuxna rike* har bestämd form; adjektiven *öde* och *ödsligt*, däremot, har obestämd form, eftersom de befinner sig i beskrivningsfältet av en indefinit NP.

2. Analys av bestämdhetssystemen i fem nordiska språk/dialekter

2.1. Danska

I danskan finns det både morfologisk och syntaktisk bestämdhet. Ett substantiv utan bestämmningar får ett bestämdhetssuffix, t.ex.: *have-n*, *hus-et*, *huse-ne*, medan nominalfraser och adjektiv bara är bestämda om det finns en determinerare i bestämmningsfältet: *den gamle*, *den/ din/ denne/ din nabos have*. Adjektiv i en definit NP har svag (= bestämd) form: *den gode mad*, *den blinde*.

De båda formerna av bestämdhet kombineras aldrig i en och samma fras. Om det finns en determinerare i bestämmningsfältet har substantivet alltid naken form i danskan, t.ex. *den (gamle) mand*, *denne mand*, *det her hus*, *din (gamle) ven*, *min nabos nye bil*, *ovannævnte mand*.

I förbindelsen 'adjektiv + substantiv' segrar den syntaktiska bestämdheten över den morfologiska: *det røde hus*. Fraser som *størstedelen*, *storetån*, som vid första påseendet verkar ha en struktur 'svagt adjektiv + bestämt substantiv', bildar endast skenbara undantag. De är i själva verket de bestämda formerna av sammansättningarna *størstedel* och *storetå*, vilket framgår bl.a. av det faktum att de också kan förekomma i obestämd form: *en størstede*, *en storetå*. Dessa sammansättningar har som första led ett adjektiv med svag form, vilket skiljer dem från vanliga sammansättningar med adjektiv i naken form, som t.ex. *rødkål*.

I några få fall kan ett adjektiv bli ett rent substantiv, och få substantiviska bestämdhets- och pluraländelser, t.ex. *en kæreste*, *kæresten*, *kæresten*. (se också Hansen 1967, 2:425-7).

2.2. Syd- och västjyska mål

De syd- och västjyska dialekterna har två framförställda artiklar, *æ* och *den*, men saknar bestämdhetssuffix. Jämför man fördelningen av *æ* och *den* i de syd- och västjyska målen med den av suffix och *den* i *Rigsdansk*, faller det genast i ögonen att *den* har ungefär samma användningsmöjligheter i jyskan som i danskan, och att *æ* används i de fall där danskan har substantivsuffix. Alltså:

syd- och västjyska mål ²	danska
æ mand, æ hus	mand- <i>en</i> , hus- <i>et</i>
æ håndværkere	håndværker- <i>ne</i>
den gang, all <i>dem</i> år	den gang, alle <i>de</i> år
den ny mand, <i>dem</i> størst gård	den nye mand, <i>de</i> største gårde
den menst, <i>det</i> gammel	den mindste, <i>det</i> gamle

Det enda som här skiljer de jyska målen från *Rigsdansk* är att substantivet har ett prefix i bestämd form i.st.f. ett suffix. Med andra ord: bortsett från denna olikhet på uttryckssidan har jyskan och danskan identiska bestämdhetssystem. Eftersom morfologisk bestämdhet inte förekommer i de västgermanska språken är det ytterst osannolikt att den jyska artikeln skulle vara ett lån från tyskan, som det hävdats i en del äldre litteratur i ämnet³. Inte heller Ringgaards påstående (Ringgaard 1973:192) att: ”De andre nordiske sprog, svensk, norsk, islandsk, færøsk, har efterhængt artikel som rigsdansk, mens flertallet af øvrige europæiske sprog, f. eks. tysk, engelsk og fransk, har foransat. Man kunne derfor med god ret kalde det ikke blot en dansk, men en europæisk dialektgrænse..” har mycket för sig, eftersom det förbigår de stora likheter i distribution som finns mellan den jyska ’artikeln’ och riksdanskans bestämdhetssuffix.

Om adjektiv och substantiv utgör en semantisk enhet, bildar de i de syd- och västjyska målen en sammansättning. En sådan sammansättning får i bestämd form prefixet æ, t.ex.: æ *små børn* ’småbarnen’, æ *sønner*

²Exemplen är hämtade ur *Danske dialekttekster III. Jyske tekster*, text nr. 2 från Hvidbjergs socken, Refs härad, Thisted amt.

³Skautrup (1944:138) skriver t.ex. ”Brugen af foransat artikel viser nok slægtskab mellem vestjysk og tysk..” och på s.140: ”Der kan vel heller ikke være tvivl om, at den geografiske sammenhæng - og det deraf betingede samkvem - med tysk og frisisk sprogområde har kunnet støtte foransat artikelbrug..”. Också Nielsen (1959:43) har samma uppfattning: ”Da den vestjyske foransatte artikel gennem Slesvig har forbindelse til tysk, må man sikkert regne med, at den er opstået under indflytelse herfra. Ellers kendes denne vestgermanske artikeltype (f. eks. tysk *der Mann*, engelsk *the man* manden) ikke i de nordiske sprog.”

ænd 'södra sidan'. Är förbindelsen adj - subst. mera tillfällig, används artikeln *den* (som i *Rigsdansk*): *den ny mand*. Det finns m.a.o. oftast en betydelskillnad mellan '*æ* + [adj. + subst.]' och '*den* + adj. + subst.'. Syntagmet *den gammel mand*, till exempel, betyder 'den gamla mannen', medan sammansättningen (med prefixet *æ*) betyder 'mannen som lever på undantag', (da *aftægtsmanden*). För fler exempel se Kristensen 1933:19.

Som i *Rigsdansk* har substantivet alltid naken form om det finns en determinerare i bestämningsfältet. Det heter alltså *den gang*, *de her fjælgulv*, *mi far*, *jæn å we nabos barn*.

Istf genitivkonstruktioner bildade med partikeln *s* har de jyska målen ofta konstruktioner med ett resumptivt possessivpronomen, t.ex.: *æ skrædder hans hus*, *æ dræng djæ(s) bold*, *æ kuwen hinner huwe* (jfr. Knudsen 167:60-67)

2.3. Svenska

Det svenska artikelsystemet skiljer sig från det danska på några viktiga punkter. Demonstrativet *den*, och dess avledningar *den här* och *den där*, förbinds i vanliga fall med substantivets bestämda form: *det (fula) huset*, *det här/där (fula) huset*. Det finns ett undantag: skriftspråket föredrar obestämd form om *den* fungerar som determinativpronomen, och relativsatsen är 'nödvändig': *De studenter som ämnar fortsätta sina studier skall snarast anmäla detta*.⁴

Framför ett adjektiv förlorar *den* sin demonstrativa innebörd och blir en sorts bestämd artikel ('adjektivets bestämda artikel' eller 'bestämda fristående artikeln'): *det fula huset*, *den gamle*. '*Den* + adj.' förbinds oftast med substantivets bestämda form: *de mogna tomaterna*. Om adjektivet är en (s.k. 'absolut') superlativ är naked substantiv möjligt: *en alltför stor*

⁴Wessén 1968:62 skriver t.ex. "Efter determinativt pronomen skall substantivet, om det följes av en relativ bisats, i vårt skriftspråk ha obestämd form, utan slutartikel. Talspråket har däremot vanligen bestämd form av substantivet (med en svag determinativ innebörd hos slutartikeln) och utelämnar ofta pronomenet."

percent var sysselsatt med det grövsta arbete under de ogynnsammaste villkor (Danielsson 1971:137).

Den kan utelämnas om adjektiv och substantiv bildar en semantisk enhet, t.ex.: *gamla stan, vita huset*. Framför allt i Stockholmsområdet verkar 'semantisk enhet' emellertid vara ett tånjbart begrepp, vilket ger upphov till konstruktioner som av vissa svensktalande i andra delar av landet betraktas som 'högfärdiga' (Pettersson 1976: 136), 'konstlade, en smula löjliga' (Åkermalm 1967:63), t.o.m. 'högst motbjudande' (id. s.64) och 'stötande' (Wellander 1963:177). Dessa omdömen beror på ett misstag: uttryckstypen har starka rötter i upp- och nordsvenskan, och är på sin höjd dialektala⁵ (jfr avsnittet 2.5 om nordsvenskan). Konstruktionen 'svagt adjektiv + bestämt substantiv' är förmodligen bäst att betrakta som den bestämda formen av en sammansättning, även om dylika sammansättningar knappast förekommer i icke-bestämd form.

Demonstrativpronomenet *denna* förbinds i rikssvenskan med naken form, t.ex. *denna intelligenta kvinna*, i syd- och västsvenskan gärna med bestämd form: *denne mannen*. (Se Hirvonen 1987 för en utförlig diskussion av den geografiska fördelningen av båda uttryckstyperna). Förbindande och identifierande determinerare följs alltid av substantivets nakna form: *min bror, min grannes nya katt, samma dumma historia*.

Substantiverade adjektiv förekommer något oftare än i danskan. Det är framför allt nationalitetsadjektiv som bildar substantiviska former, t.ex.: *svensken, svenskan, svenskarna, svenskorna*, men också andra adjektiv har en eller flera substantiviska former, t.ex.: *lillan, helan*.

2.4. Norska

I norskan förbinds alla utpekande (demonstrativa) bestämningsord vanligtvis med substantivets bestämda form: *det (røde) huset, dette (røde) huset*. Men p.g.a. danskans stora inflytande på skriftspråket och över- och

⁵Lundeby (1965:174) verkar sätta likhetstecken mellan rikssvenska och uppsvenska, när han skriver: "Konstruksjonen *svaktbøyd adj. + best. subst.* har i svensk hatt en så rik utvikling at den er blitt et karakteristisk trekk ved språket."

medelklassens talspråk i städerna är det inte ovanligt med naken form efter 'den + svagt adjektiv', framför allt i bokmålet, t.ex.: *den evige student, den franske revolusjon, det offentlige liv* (jfr. Lundeby 1965: 305-312). I nynorskan är "overbestemthet nesten enerådende" (Lundeby 1965:247). I en del fasta uttryck förbinds *den* med naken form, både i bm. och nyn.: *av den grunn, for den saks skuld, den gang*. Konstruktionen 'svagt adj. + bestämt subst.' förekommer i båda norska skriftspråken, fast något oftare i nyn. än i bm.: *i lause lufta, med flate handa* (för en utförlig diskussion av förhållandena i de norska skriftspråken se Lundeby 251-8 och 316-21).

Norskt talspråk har oftast efterställt possessivpronomen: *huset mitt*. Skriftspråken följer detta mönster, men i olika utsträckning: efterställning är fortfarande något vanligare i nyn. än i bm. Om pronomet är (kontrastivt) betonat har bm. alltid, och nyn. ofta, framförställning: *mitt hus*. Finns ett adjektiv med, företrar bm. ofta framförställning: *vår store dikter* istf *den store dikteren vår*. När possessivpronomenet är framförställt, står det i bestämmingsfältet, och bestämmer nominalfrasens kärna, vanligtvis ett substantiv. Detta substantiv har då naken, icke-bestämd form. Är pronomenet däremot efterställt bestämmer det inte⁶ det substantiv som det hör till; detta måste då göras bestämt på annat (dvs morfologiskt) sätt: *håret ditt, det lange håret ditt, denne hesten Deres*.

Genitiver bildade med partikeln *s* är sällsynta i talspråket, som företrar konstruktioner med efterställd (och alltså icke-bestämmande) prepositionsfras: *taket på huset*, eller sammansättningar: *hustaket*. Rätt vanlig är också den s.k. Garpe-genitiven, dvs. ett syntagm av formen: 'NP + *sin*', t.ex. *mannen sitt hus, mor si bok, kem si båt* 'vems båt'. Garpe-genitiven står i bestämmingsfältet, och följs av naken form.

Kategorin identifierande determinerare har knappast utvecklat sig i de norska dialekterna eller i det skriftspråk som byggs på dem, nynorskan. *samme* förbinds även i bm. oftast med bestämd form: *av samme sorten, samme fremmede treet*, och kan då föregås av ett demonstr.: *de samme*

⁶Lundeby (1965) begår alltså ett misstag när han kallar konstruktionen 'bestämt subst. + poss. pron.' "overbestemt".

folkene. Naken form förekommer i några fasta vändningar, t.ex. *i samme øyeblikk*.

I de flesta norska och nordsvenska dialekter⁷ har det utvecklats en sorts egennamnsartikel, som antingen är identisk med de personliga pronomenen *han, hu/ho* eller är en vidare utveckling av dem, t.ex. *n Ola, a Kari, han far, ho mor*. I en del norska mål förekommer genitivuttryck som är bildade m. hj. av pronomenet/artikeln + egennamn: *garden hans Per, veven hennar mor*. Eftersom ett sådant uttryck inte är placerat i bestämningsfältet, bestämmer det inte det substantiv som det är en bestämning till.

Substantivisering av adjektiv förekommer med olika frekvens i de olika dialekterna. Den är vanligast i de tröndska målen, som kan bilda substantiviska former till nästan alla adjektiv, t.ex. *gamlen, gamla*.

2.5. Nordsvenska mål

I norskan, och då framför allt nyn., har substantivet nästan alltid bestämd form, när det är det kärnan i en definit nominalfras: demonstrativa determinerare förbinds med bestämd form, poss.pron. är oftast efterställt, *s*-genitiver förekommer knappast, och kategorin identifierande determinerare lyser med sin frånvaro. I nordsvenska mål har ett nomen i en definit NP *alltid* bestämd form. I Ragundamålet i Östra Jämtland⁸ t.ex. förbinds demonstrativpronomenen *dedan/ endan* 'den där' och *dehan* 'den här' endast med bestämd form: *dehan soffan/ bilen/ huse/ bilan*. Possessivpron. är efterställda: *huse mett*. Istf *s*-genitiver används sammansättningar, t.ex. *hästbena*, eller prepositionsuttryck: *bena på hästn*. Men det kan bildas sammansättningar med egennamn + *s* som första led. I boken *Merabs skönhet* av den västerbottniska författaren Torgny Lindgren, som där använder sig av sin hemdialekts syntax för att ge *couleur local* åt

⁷Reinhammar (1975:81-2) anger att konstruktionen också förekommer i danskan, "både litterärt och i talspråk".

⁸En kort översikt över Ragundamålets grammatik finns i Amcoff 1991

beskrivningen, finns bl.a. följande exempel: *Isabella Stenhunds oäktpojken, skräddar Molins bonaderna, Sara Lundmarks huset.*

Karakterisk för de nordsvenska målen är den rika förekomsten av sammansättningar med ett adjektiv som första led. I Lindgrens bok hittar vi bl.a. följande exempel: *närmastgrannarna, lillsvartkojan, grårandigvästen, lillvassnälen sin, nyvackernammen.* Det är möjligt att konstruktionen är en vidare utveckling av sammansättningstypen 'svagt adj. + bestämt subst.' (*gamla stan*); i så fall har ändelsen hos det svaga adj. fallit bort. Denna förklaring undergrävs i någon mån av det faktum att det svaga adj. har ändelsen kvar när det behåller sitt syntaktiska oberoende, t.ex. Ragundamål *dehan gröne biln.* Det är emellertid inte otänkbart att sådana konstruktioner uppstått under direkt inflytande av riksspråket.

I de nordsvenska målen kan alla adjektiv bilda substantiviska former, t.ex. Ragunda *gröna* 'den gröna (fem.)', *grönen* (masc.), *gröne* (neut.), *grönan* (plur.). dessa former kan, men behöver inte, föregås av ett demonstr., t.ex. *dehan grönan.*

3. Slutsatser

Morfologisk bestämdhet finns i alla nordgermanska språken, men saknas i de övriga germanska språken. Väst- och sydjyskan har ett bestämdhetsprefix, de övriga målen/språken ett suffix.

Morfologisk bestämdhet är enarådande i de nordsvenska dialekterna, och nästan enarådande i nynorskan. I de övriga skandinaviska språken finns det förutom morfologisk bestämdhet en eller annan form av syntaktisk bestämdhet. De danska målen håller de båda bestämdhetstyperna klart åtskilda: morfologisk och syntaktisk bestämdhet förekommer aldrig tillsammans i en och samma nominalfras. Rikssvenskan kombinerar de båda bestämdhetssystemen i ett fall, näml. om det determinerande uttrycket är demonstrativet *den* (eller *den här/ den där*), bokmålet kan ha både morfologisk och syntaktisk bestämdhet, om determineraren är ett demonstrativpronomen.

I de danska och sydsvenska målen, rigsdansk, och rikssvenska placeras possessivpronomen nästan uteslutande i bestämningsfältet, och fungerar då som determinerare. I de norska och nordsvenska målen är possessivpronomen oftast efterställda, och är då bestämningar till huvudordet.

Det finns en tydlig nord-syd fördelning, när det gäller substantivering eller nominalisering av adjektiv: danskan har nästan uteslutande syntaktisk bestämdhet hos adj., de nordsvenska och tröndska målen enbart morfologisk bestämdhet. Svenskan och de båda norska skriftspråken intar här en mellanposition.

<i>Jy</i>	æ hus	de hus	de rød hus	mi hus	den gammel
<i>Da</i>	huset	det hus	det røde hus	mit hus	den gamle
<i>Sv</i>	huset	det huset	det röda huset	mitt hus	den gamle
<i>No</i>	huset	det huset	det røde huset	huset mitt	den gamle
<i>Ra</i>	huse	dedan huse	röhuse	huse mett	gamlen

Tabell 1.

Använd litteratur

- Amcoff, Thore (1991) *Kodväxling i en jämtländsk by*. opubl. M.A. thesis, University of Amsterdam
- Danske Dialektttekster. III. Jyske Tekster*. København 1971
- Danielsson, Axel (1971) *Revolution och reform*. Ett urval av Alvar Alsterdal och Ove Sandell, Prisma, Stockholm
- Diderichsen, Paul (1946/1962³) *Elementær dansk Grammatik*, København
- Hansen, Aage (1967) *Moderne Dansk*. København
- Hirvonen, Ilkka (1987) *Konstruktionstyperna 'denne man' och 'denne mannen' i svenskan. En språkhistorisk undersökning*. (Studier i nordisk filologi 69), Helsingfors
- Jansson, Sven B.F. (1962) *The Runes of Sweden*, London
- Knudsen, Trygve (1967) *Kasuslære. Bind 2. Dativ - genitiv*. Oslo
- Kristensen, Marius (1933) *Folkemål og sproghistorie*. København
- Källström, Roger (1993) *Kongruens i svenskan*. (Nordistica Gothoburgensia 16) Göteborg
- Lundeby, Einar (1965) *Overbestemt substantiv i norsk og de andre nordiske språk*, Oslo
- Lindgren, Torgny (1983/1985) *Merabs skönhet*, Mån Pocket, Stockholm
- Moberg, Vilhelm (1971/1976) *Min svenska historia berättad för folket. 2. Från Engelbrekt till och med Dacke*, Norstedts, Stockholm
- Nielsen, Niels Åge (1959) *De jyske Dialekter*. København
- Perridon, Harry (1988) 'Bestämningsfältet i svenskan', *Tijdschrift voor Skandinavistiek* 9, p. 239-255
- Perridon, Harry (1989) *Reference, Definiteness and the Noun Phrase in Swedish*, Amsterdam
- Pettersson, Thore (1976) 'Bestämda och obestämda former', i: Eva Gårding (utg.) *Kontrastiv fonetik och syntax med svenska i centrum*, Lund, p.119-142
- Reinhammar, Vidar (1975) *Pronomenstudier*, Uppsala
- Ringgaard, K. (1978) '(Vestjyske) folkemål', i: Rying, Bengt & Gregers A. Jensen *Vestjylland med nordlige Vadehav* (Gyldendals Egnsbeskrivelser), 190-198

- Skautrup, Peter (1944) *Det danske sprogs historie. Første bind. Fra Guld-
hornene til jyske lov*. København
- Wellander, Erik (1963³) *Riktig svenska*, Stockholm
- Wessén, Elias (1968) *Vårt svenska språk*, Stockholm
- Åkermalm, Åke (1967) 'Den artikellösa konstruktionen i sportens språk',
Nysvenska Studier **47**, 63-88